

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 2
Rotel 21

DOM
2021-07-21
Göteborg

Mål nr
B 1789-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts dom den 27 januari 2021 i mål nr B 2751-20, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande (Tilltalad)

ANNELIE Maria Helena Landgren, 19840924-5563
Kvartsekelsgatan 15 B, lgh 1301, 415 35 Göteborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Payam Hatami
Norra Hamngatan 40, 411 06 Göteborg

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagaren Maria Sterup
Särskilda åklagarkammaren

SAKEN

Dataintrång

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Det som tingsrätten har förordnat om sekretess ska fortfarande gälla.

Payam Hatami ska få ersättning av allmänna medel med 6 236 kr, varav 4 988 kr för arbete och 1 248 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för den kostnaden.

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

Hovrätten har i beslut den 23 mars 2021 nekat prövningstillstånd i fråga om skuld och rubricering. I samma beslut har hovrätten meddelat prövningstillstånd i fråga om påföljd.

Annelie Landgren har yrkat att hovrätten lindrar straffet och upphäver förordnandet om återbetalningsskyldighet för försvararkostnaden.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

I enlighet med tingsrättens dom har Annelie Landgren gjort sig skyldig till dataintrång i 120 fall.

Annelie Landgren har i huvudsak anfört att straffvärdet för brottsligheten inte är så högt som tingsrätten ansett och att det finns risk för att hennes anställning påverkas negativt.

Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömning av brottslighetens allvar. Polismyndighetens personalansvarsnämnd har yttrat sig till hovrätten och upplyst att Annelie Landgren inte kommer att skiljas från sin anställning på grund av brottsligheten. Det har inte heller framkommit att hon kommer att drabbas av något beaktansvärt men i sitt arbete. Hovrätten ansluter sig till tingsrättens bedömning både när det gäller antalet dagsböter och dagsbotens storlek. Annelie Landgrens ekonomiska förhållanden är vidare sådana att hon ska återbetala försvararkostnaden vid tingsrätten. Tingsrättens dom ska därmed stå fast.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Överklagande senast den 18 augusti 2021

Hovrättslagmannen Eva Ahlquist, hovrättsrådet Helena Åhlén och tf. hovrättsassessorn Anna Deibrant har deltagit i avgörandet.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2021-01-27
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 2751-20

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

ANNELIE Maria Helena Landgren, 19840924-5563
Kvartsekelsgatan 15 B Lgh 1301
415 35 Göteborg

Offentlig försvarare:
Advokat Payam Hatami
Advokatbyrån Fenix AB
Norra Hamngatan 40
411 06 Göteborg

Åklagare

Chefsåklagare Maria Sterup
Åklagarmyndigheten
Särskilda åklagarkammaren
205 90 Malmö

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Dataintrång, 4 kap 9 c § 1 st brottsbalken
2018-10-01 -- 2019-09-22 (120 tillfällen)

Påföljd m.m.

Dagsböter 120 om 240 kr

Sekretess

Sekretessen enligt 35 kap. 12 § p. 6 offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på uppgifter som lagts fram vid förhandlingen inom stängda dörrar och som kan röja identiteten på målsägandena OB och AK samt på personerna HB, EB, SB och AR som anges som berörda personer i PM förkortningslista i förundersökningsprotokollet, aktbilaga 3 sidan 1.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Payam Hatami får ersättning av staten med 22 706 kr. Av beloppet avser 14 250 kr arbete, 3 915 kr tidsspillan och 4 541 kr mervärdesskatt. Annelie Landgren ska betala hela denna kostnad till staten.

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress

Ullevigatan 15

Telefon

031-701 10 00

Öppettider

måndag - fredag

08:00-16:30

Postadress

404 83 Göteborg

E-post

avdelning1tgg@dom.se

Webbplats

www.goteborgstingsratt.domstol.se

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har begärt att tingsrätten ska döma Annelie Landgren för 120 fall av dataintrång enligt 4 kap. 9 c § 1 st. brottsbalken jämförd med avsnitt 7.1 i Polismyndighetens riktlinjer för säkerhet avseende informationsbehandling med stöd av IT (2017:4), med följande gärningsbeskrivningar.

Åtalspunkt 1

Annelie Landgren har olovligen berett sig tillgång till uppgift som är avsedd för databehandling genom att via Polismyndighetens dator göra slagning i polisens IT-system PIL (Polisens informationssökning) och PMF (multifråga) på en person (OB) född 1970. Hon har dessutom gått vidare till personens BR (brottsregister). Slagningarna har inte varit nödvändiga för att utföra en viss arbetsuppgift. Det hände den 1 oktober 2018 på hennes arbetsplats vid gränspolisen på Landvetter flygplats, Flygplatsvägen, Härryda kommun. Annelie Landgren begick gärningen med uppsåt.

Åtalspunkt 2

Annelie Landgren har olovligen berett sig tillgång till uppgift som är avsedd för databehandling genom att via Polismyndighetens dator vid 64 tillfällen göra slagningar i polisens IT-system Cops (Centralt Operativt Planerings System) på en person (OB) född 1970. Slagningen har inte varit nödvändig för att utföra en viss arbetsuppgift. Det hände någon gång mellan den 1 oktober 2018 och den 22 september 2019 på hennes arbetsplats vid gränspolisen på Landvetter flygplats, Flygplatsvägen, Härryda kommun. Annelie Landgren begick gärningen med uppsåt.

Åtalspunkt 3

Annelie Landgren har olovligen berett sig tillgång till uppgift som är avsedd för databehandling genom att via Polismyndighetens dator vid 55 tillfällen göra slagning i polisens IT-system Cops (Centralt Operativt Planerings System) på en person (AK) född 1983. Slagningarna har inte varit nödvändig för att utföra en viss arbetsuppgift. Det hände någon gång mellan den 6 oktober 2018 och den 22 september 2019 på hennes arbetsplats vid gränspolisen på Landvetter flygplats, Flygplatsvägen, Härryda kommun. Annelie Landgren begick gärningen med uppsåt.

Annelie Landgren har erkänt gärningen i åtalpunkt 1 förutom att hon gått vidare till personens BR (brottsregister) som hon förnekat. När det gäller åtalpunkterna 2 och 3 har hon vidgått de faktiska omständigheterna men förnekat brott eftersom hon saknat uppsåt. Hon har gjort gällande att hon inte kände till att hon inte fick göra de aktuella slagningarna.

DOMSKÄL

Gärningarna

Förhör har hållits med Annelie Landgren. Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat PM och loggar över aktuella dataslagningar och ledbilder samt inloggningsinformation gällande de polisiära datasystemen.

Av åklagarens framlagda bevisning är till en början följande klarlagt. En sökning i Polisens informationslösning (PIL) ger information bland annat om en persons inkomst, relationer, telefon, adresshistorik, fastighetsinnehav och företagande. Sökningar i Polisens multifråga (PMF) omfattar bland annat sökningar i misstankeregistret (MR) och belastningsregistret (BR). En sökning i Cops (Centralt Operativt Planerings System) ger information om polisanställdas tjänstgöringsscheman. Informationen i Cops kan användas till att kartlägga hur polisen planerar större insatser. Polisens datasystem är ordnat så att det vid varje inloggning i systemet kommer upp en informationsruta som detaljerat informerar om vad som gäller för användning av information i systemen. Första meningen i informationsrutan lyder ”De IT-system du ges åtkomst till via denna dator innehåller känslig information som du endast får använda när det är nödvändigt för att utföra en viss arbetsuppgift”. Informationen avslutas med en hänvisning till att mer information om loggning och säkerhet finns på intranätet. Sådan kompletterande information finns i Polismyndighetens riktlinjer för säkerhet avseende informationsbehandling med stöd av IT (PM 2017:4). Detta är ett drygt trettio sidor långt dokument som ger närmare anvisningar om bland annat hur information från datasystemen får användas. Riktlinjerna gäller samtliga medarbetare som använder myndighetens IT-miljö och

Avdelning 1

enligt dessa har alla medarbetare ett ansvar att följa gällande regelverk inom IT-och informationssäkerhetsområdet, såsom lagar, förordningar, föreskrifter samt interna styrdokument. I avsnitt 7 i riktlinjerna upprepas att IT-system som är tillgängliga inom Polismyndigheten får användas endast när det är nödvändigt för att genomföra en viss arbetsuppgift. Dessutom anges att det ska vara sannolikt att användandet i det enskilda fallet är till nytta för arbetets genomförande.

Vidare är följande klarlagt av åklagarens utredning. När Annelie Landgren anställdes som gränskontrolltjänsteman gick hon en sekretessutbildning i samband med den grundutbildning hon fick. Efter utbildningen skrev hon den 4 juni 2018 under en bekräftelse på genomgången IT-säkerhetsinformation. Av bekräftelsen framgår att Annelie Landgren informerats om Polismyndighetens riktlinjer för säkerhet avseende informationsbehandling med stöd av IT (PM 2017:4) och att särskild genomgång skett av avsnitt 7 i riktlinjerna.

Annelie Landgren har i huvudsak berättat följande. Hon har arbetat på Polismyndigheten sedan 2009, först som timanställd arrestantvakt och sedan 2018 som fastanställd gränskontrollant på Landvetter. När hon började som gränskontrollant gick hon en grundutbildning. Den skulle varat i nio veckor men den blev komprimerad till tre veckor. Det stämmer att hon skrivit under en bekräftelse på genomgången IT-säkerhetsinformation. Den information hon fick var kort och snabb och innehöll sådant hon redan hört tidigare, till exempel att man absolut inte får göra slagningar på sig själv, att man loggas och att man ska tänka på vilka slagningar man gör. Det sas dock aldrig något om att man inte får söka i Cops. Hon har tänkt att säkerhetsinformationen gällde PMF eftersom det är där man kommer åt känsliga uppgifter. Cops innehåller inte känsliga uppgifter på samma sätt. Cops är också öppet så man kan söka på vilken polis som helst i hela Sverige om man vet kollegans tjänstenummer. Nu i efterhand har hon frågat sin chef och inte ens han visste om att man inte får söka på andra kollegor i Cops. För att komma in i Cops måste man först klicka förbi säkerhetsinformationen. Nu i efterhand har hon läst informationen men tidigare har hon bara klickat förbi den. Hon har haft en relation med OB som arbetar som polis. Den 1 oktober 2018 var relationen lite av och till men de var på väg att bli

Avdelning 1

tillsammans igen. På grund av saker som hänt mellan dem tidigare ville hon kolla vad som fanns i BR. Hon ville kolla om OB varit våldsam någon gång. Av gammal vana gick hon in via PIL men det var för att komma till PMF. Hon såg att det fanns noll träffar i MR och en träff i BR. Hon visste att OB hade en fortkörningsbot, hon var med i bilen när han fick det, och hon nöjde sig därför med informationen att det bara fanns en träff i BR. Hon tittade alltså inte i BR. Hon förstår inte hur det kunnat loggas att hon varit inne i BR eftersom hon inte var det. Själva loggen är också otydlig och svår att förstå. Vissa system har längre svarstider och loggen kanske berodde på att BR tog längre tid på sig att svara. Hon vet inte riktigt varför hon sökt på OB:s arbetstider i Cops. Det kan ha varit många olika orsaker, till exempel att han bad henne kolla vilka arbetstider han hade eller att hon behövde veta för att kunna planera. Hon misstänkte även att OB inlett en relation med AK och därför har hon kollat om de arbetat samtidigt respektive varit lediga samtidigt. Det var inte hennes arbetsuppgifter som gjorde att hon behövde göra sökningarna. Hon trodde verkligen att det var tillåtet att göra dessa slagningar. Hon ser kollegor som gör samma sak varje dag. Om hon vetat att det inte var tillåtet hade hon aldrig gjort slagningarna.

Tingsrättens bedömning

Annelie Landgren har vidgått att hon gjort de aktuella slagningarna, förutom att hon från systemet PMF skulle ha gått vidare till BR. Att hon gick vidare till BR framgår dock av åberopat loggutdrag, vars riktighet tingsrätten inte finner anledning att ifrågasätta. Tingsrätten anser således att det är styrkt att hon gjort samtliga slagningar som åklagaren påstått. Det har inte i något fall framkommit att slagningarna haft någon koppling till Annelie Landgrens arbetsuppgifter. De slagningar hon utförts har därmed skett olovligen.

När det gäller frågan om uppsåt konstaterar tingsrätten att Annelie Landgren fått erforderlig utbildning och information om Polismyndighetens riktlinjer för säkerhet avseende informationsbehandling med stöd av IT. Tingsrätten konstaterar också att Annelie Landgren varje gång hon loggade in i PIL, PMF respektive Cops fick information om att uppgifterna i systemen endast fick användas när det var nödvändigt

för att utföra en viss arbetsuppgift. Annelie Landgren måste ha insett att slagningarna för att kontrollera OB och för att kontrollera OB:s och AK:s arbetstider och ledigheter inte var föranledda av någon arbetsuppgift. Hon har alltså förstått att slagningarna var otillåtna. Annelie Landgren ska därför dömas för dataintrång i enlighet med vad åklagaren påstått. Sammanlagt har det varit fråga om dataintrång vid 120 tillfällen.

Påföljdsfrågan

Påföljden ska bestämmas till dagsböter. Med hänsyn till att det varit fråga om ett stort antal otillåtna sökningar som skett under en förhållandevis lång tid anser tingsrätten att brottsligheten varit förhållandevis allvarlig. Antalet dagsböter ska därför uppgå till 120. Storleken på varje dagsbot har beräknats med beaktande av Annelie Landgrens ekonomiska förhållanden. Tingsrätten bestämmer dagsbotens storlek till 240 kr.

Sekretess

Åklagaren har yrkat att sekretessen för uppgifter som kan röja identiteten på de personer som det utförts slagningar på ska bestå även efter att dom meddelats. Annelie Landgren har inte haft någon invändning mot yrkandet.

Av 35 kap. 12 § p. 6 offentlighets- och sekretesslagen framgår att sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i mål om ansvar för dataintrång. Tingsrätten anser att sekretessen enligt 35 kap. 12 § p. 6 offentlighets- och sekretesslagen fortsatt ska vara tillämplig på uppgifter som lagts fram vid förhandlingen inom stängda dörrar och som kan röja identiteten på målsägandena OB och AK samt på personerna HB, EB, SB och AR som anges som berörda personer i PM förkortningslista i förundersökningsprotokollet, aktbilaga 3 sidan 1.

Ersättning till offentlig försvarare

Advokaten Payam Hatami har yrkat ersättning motsvarande 14,75 timmars arbete under sitt uppdrag som offentlig försvarare för Annelie Landgren. Han har uppgett att det varit en omfattande förundersökningen och att han deltagit vid flera polisförhör, varför han yrkat ersättning med frångående av taxan. Av hans kostnadsräkning framgår att han medverkat vid två polisförhör och att han haft flertalet möten och kontakter med Annelie Landgren. Därutöver har han haft kontakter med polisen samt lagt tid på inläsning/förberedelser inför slutdelgivning och huvudförhandling.

Målet rör ett bötesbrott där de faktiska omständigheterna till stora delar varit otvistiga. Det kan enligt tingsrättens mening inte anses motiverat med den tidsåtgång som angetts. Tingsrätten anser att den ersättning som begärts avseende framförallt kontakter med tilltalad och inläsning/förberedelser framstår som alltför omfattande. Payam Hatami tillerkänns därför ersättning motsvarande totalt 10 timmars arbete. Mot begärd ersättning för tidsspillan finns ingen invändning.

Med hänsyn till Annelie Landgrens ekonomiska förhållanden ska hon betala tillbaka hela kostnaden för den offentliga försvararen till staten.

Övriga frågor

Annelie Landgren döms för brott som har fängelse i straffskalan. Hon ska därför betala en avgift enligt lagen om brottsofferfond.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT

DOM
2021-01-27

Mål nr: B 2751-20

Avdelning 1

ÖVERKLAGANDE, se **bilaga 1** (TR-01)

Överklagande ska ha kommit in till tingsrätten senast den 17 februari 2021 och ställas till Hovrätten för Västra Sverige.

Anna Hjort Ööpik

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvillan förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se